

УДК 34.01

Ковальов І. М.

старший викладач кафедри спеціальної фізичної
підготовки Харківського національного університету
внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА У ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ

Наукові дослідження практичної діяльності підрозділів правоохоронних органів свідчать, що досягнення відмінних результатів службової роботи можливе лише за умови високої фізичної підготовленості працівників перших, яка є основою їх професіоналізму. Як наслідок, маємо виходити з необхідності здійснювати заходи, спрямовані на підвищення професійної підготовленості курсантів і слухачів відомчих вищих навчальних закладів, працівників практичних органів та підрозділів правоохоронних органів щодо ефективного виконання службових обов'язків. Вирішення відповідних завдань нерозривно пов'язано з поглибленням дослідження категорії «фізична підготовка». Одним із таких напрямків, на нашу думку, є виділення видів фізичної підготовки у правоохоронних органах, що переслідує наукову мету групування останньої на окремі складові частини, виходячи з підстав та особливостей організації фізичної підготовки залежно від низки різних факторів та обставин.

Питання поділу фізичної підготовки у правоохоронних органах на види зовсім не ставали предметом розгляду ні вчених, що торкалися дослідження безпосередньо діяльності останніх, а ні тих, які приділили увагу характеристиці актуальних питань фізичної культури і спорту. Отже, мета даної праці полягає у визначенні поняття та конкретних видів фізичної підготовки у правоохоронних органах та відповідно підстав виділення відповідних груп (класифікаторів).

Звернення до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» [1] фізична підготовка виступає складовою частиною одного із трьох напрямів фізичної культури, а саме виховання різних груп населення та полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням професійної діяльності. Разом з тим, фізична підготовка є частиною загальної системи навчання та виховання працівників правоохоронних органів і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності, а її рівень має

© Ковальов І. М., 2016

обов'язково враховуватися при присвоєнні чергових спеціальних звань, призначенні на відповідні посади тощо.

Отже, фізична підготовка безпосередньо пов'язана з професійною діяльністю в тому числі працівників правоохоронних органів. Як наслідок, одним із критеріїв класифікації фізичної підготовки у правоохоронних органах є найменування відповідного правоохоронного органу, в якому проходять службу його посадові особи. Як наслідок уявляється можливим виділити фізичну підготовку в органах Національної поліції України, Службі безпеки України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Державній пенітенціарній службі України, Службі зовнішньої розвідки України. У цьому контексті необхідно підкреслити, що очевидним є той факт, що фізична підготовка в органах Національної поліції та фізична підготовка в СБУ відрізняється, що безпосередньо впливає з відомчих нормативних актів, які регламентують порядок організації та проведення фізичної підготовки. Так, наприклад згідно п. 1.3 Інструкції з організації фізичної та вогневої підготовки в службі безпеки України, затвердженої наказом СБУ від 6.07.2010 № 369 [2] фізична підготовка організовується і проводиться з урахуванням покладених на підрозділи та органи СБУ завдань та особливостей їх службової діяльності, географічних умов, рівня підготовленості особового складу, а також досвіду проведення спеціальних операцій та навчань в інтересах забезпечення безпеки України. В той же час, фізична підготовка Служби зовнішньої розвідки України спрямована на забезпечення фізичної та психологічної готовності військовослужбовців до якісного виконання оперативно-службових завдань, стійкого перенесення фізичного та нервово-емоційного навантаження, забезпечення особистої безпеки у надзвичайних ситуаціях [3].

Наразі у сфері нормативно-правового регулювання організації фізичної підготовки не склалося єдиного підходу щодо критеріїв щодо співвідношення таких видів фізичної підготовки як загальна фізична підготовка та спеціальна фізична підготовка. Так, відповідно до положень п.п. 1, 2 розділу 9 наказу МВС України від 26.01.2016 № 50 [4], виходячи з того, що фізична підготовка рядового і начальницького складу поліції має плановий та системний характер, до системи фізичної підготовки віднесена: загальна фізична підготовка, тактика самозахисту та особистої безпеки. Варто також відмітити, що організація спортивно-масових заходів в органах поліції здійснюється на підставі відповідних нормативно-правових актів, які регулюють цей напрям діяльності, та згідно з календарними планами, положеннями і правилами змагань з видів спорту.

В той же час, у навчальній літературі зустрічаються випадки, коли спеціальна фізична підготовка де-факто включає в себе загальну фізичну підготовку [5, с. 28-29, 34, 84].

Отже, можна дійти висновку, що найбільш вдалою є група видів фізичної підготовки, що передбачена для органів Національної поліції України. Тому вважаємо за доцільне закріпити зазначену класифікацію фізичної підготовки на відомчому рівні нормативно-правового регулювання для усіх правоохоронних органів. При цьому критерієм поділу фізичної підготовки на окреслені види є форми фізичної підготовки.

Крім того, фізична підготовка у правоохоронних органах може бути класифікована залежно від стану здоров'я їх працівників на: фізичну підготовку на загальних підставах та фізичну підготовку у групах лікувальної фізичної культури.

В наказі Служби зовнішньої розвідки України від 21.01.2013 № 15 наголошується, що розподіл військовослужбовців здійснюється за групами здоров'я, і крім того, передбачено проведення навчальних занять з фізичної підготовки з військовослужбовцями, які належать до групи лікувальної фізичної культури [3]. Наказом МВС України від 26.01.2016 № 50 регламентовано, що для забезпечення належного стану фізичного здоров'я працівників та рівня їх фізичної підготовки особовий склад поліції поділяють на категорії та медико-вікові групи, з урахуванням яких здійснюється організація занять з фізичної підготовки [4].

Залежно від віку у якому перебувають працівники конкретного правоохоронного органу, а саме:

1) працівників поліції можна поділити на групи: I - чоловіки та жінки віком до 25 років включно; II - чоловіки та жінки віком від 26 до 30 років включно; III - чоловіки та жінки віком від 31 до 35 років включно; IV- чоловіки та жінки віком від 36 до 40 років включно; V - чоловіки та жінки віком від 41 до 45 років включно; VI - чоловіки та жінки віком від 46 до 50 років включно; VII - чоловіки віком понад 50 років [4];

2) особи офіцерського складу СБУ: перша – до 30 років; друга – до 35 років; третя – до 40 років; четверта – до 45 років; п'ята – до 50 років; шоста – до 55 років; сьома – після 55 років [2];

3) військовослужбовці Служби зовнішньої розвідки України: перша – до 30 років; друга – від 30 до 35 років; третя – від 35 до 40 років; четверта – від 40 до 45 років; п'ята – від 45 років і більше [3].

Крім того, можливе здійснення класифікації фізичної підготовки залежно від службово-посадових категорій працівників правоохоронного органу.

Враховуючи викладене, фізичну підготовку у правоохоронних органах уявляється можливим поділити за такими критеріями (класифікаторами): 1) найменування правоохоронного органу, в якому проходять службу його посадові особи; 2) форми фізичної підготовки; 3) стан здоров'я працівників правоохоронних органів; 4) вік у якому перебувають працівники правоохоронного органу; 5) службово-посадових категорій працівників правоохоронного органу.

Список бібліографічних посилань

1. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3808-12>.

2. Про затвердження Інструкції з організації фізичної та вогневої підготовки в Службі безпеки України : наказ Служби безпеки України від 06.07.2010 № 369 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0792-10>.

3. Про затвердження Інструкції про організацію фізичної та вогневої підготовки в Службі зовнішньої розвідки України : наказ Служби зовнішньої розвідки України від 21.01.2013 № 15 // Офіційний вісник України. – 2013 р. – № 26. – С. 109. – Ст. 887.

4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16>.

5. Артем'єв В. О. Спеціальна фізична підготовка працівників ОВС України : [підручник] / В. О. Артем'єв, О. А. Ярещенко, В. В. Сергієнко. – Х. : Харків юридичний, 2011. – 272 с.

Одержано 17.11.2016

УДК 34.01

Колєсник Т. В.

доцент, к. ю. н., доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету №6
Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Подальша демократизація суспільного життя, становлення соціальної, правової держави потребують забезпечення належного порядку в сфері службово-трудова відносин працівників правоохоронних органів. Важливе місце у вирішенні цієї проблеми